

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و برزنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

بهرام رحمانی
۲۰ اپریل ۲۰۱۵

آیا بحران اتمی حکومت اسلامی ایران به پایان خواهد رسید؟

پس از توافق نمایندگان حکومت اسلامی ایران با نمایندگان گروه ۱+۵ در لوزان سوئیس، این سوال مطرح است که بالاخره در چند ماه آینده بحران اتمی حکومت اسلامی ایران به پایان خواهد رسید؟

پنجشنبه ۲ اپریل ۲۰۱۵، پنج کشور دارای حق وتو در شورای امنیت سازمان ملل متحد و المان در لوزان سوئیس بر سر مواردی با ایران توافق کردند که هدف آن دادن امکان استفاده صلح‌آمیز از انرژی اتمی به ایران و مانع شدن از ساختن بمب اتمی توسط این کشور بود. تحریم‌ها علیه ایران تنها پس از توافق اتمی نهایی میان ایران و گروه ۱+۵ و اجرای مفاد این توافق توسط ایران لغو خواهد شد. مهلت رسیدن به این توافق ۳۰ جون است.

حکومت اسلامی ایران و گروه ۱+۵ یک، نه یک به توافق، بلکه بر سر یک اعلامیه مشترک توافق کردند که سر تیتز توافقی که قرار است در تیر ماه [سرطان] - جون صورت گیرد بنابراین، هیچ‌کدام از طرفین به لحاظ حقوقی و سیاسی می‌توانند آن را به نفع سیاست‌ها خود تفسیر کنند و نقض نمایند. آن هم در حالی که به نظر می‌رسد مقامات ایرانی، امتیازات زیادی به طرف مقابل داده اند از این رو، خامنه‌ای پس از مدتی سکوت، اعلام کرد که نه موافق و نه مخالف این توافق اخیر لوزان است و تأکید که این توافق «شادی و تبریک» ندارد.

طبق بیانیه مشترک پایانی مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵ منتشر شد؛ غنی‌سازی در ایران محدود خواهد شد، فردو به مرکز تحقیق فزیک و فناوری تبدیل خواهد شد، تحریم جدیدی وضع نخواهد شد و تعداد سانتریفوژهای ایران برای یک دهه از ۱۹ هزار به ۶ هزار کاهش خواهد یافت.

به گزارش خبرگزاری حکومتی مهر، در این متن منتشر شده آمده است حکومت اسلامی ایران و کشورهای عضو گروه ۱+۵ متشکل از چین، روسیه، فرانسه، امریکا، انگلیس و المان در چارچوب عناصر مندرج در برنامه اقدام مشترک مورخ ۲۴ نومبر ۲۰۱۳ و متعاقب فرایند طولانی مذاکراتی پیچیده و طولانی در ابعاد فنی، حقوقی و سیاسی، به مجموعه‌ای از راه‌حل‌های لازم جهت نیل به برنامه جامع اقدام مشترک در شهر لوزان سوئیس دست یافتند.

بر اساس راه‌حل به دست آمده، دوره زمانی برنامه جامع اقدام مشترک در خصوص برنامه غنی‌سازی ایران ۱۰ ساله خواهد بود. در طول این مدت، تعداد بیش از ۵۰۰۰ ماشین سانتریفوژ در نظنز به تولید مواد غنی‌شده در سطح ۶۷/۳ درصد ادامه خواهند داد. ماشین‌های اضافه بر این تعداد و زیرساخت‌های مرتبط با آن‌ها جهت

جایگزینی با ماشین‌هائی که در طول این زمان آسیب می‌بینند جمع‌آوری و تحت نظارت آژانس نگهداری خواهد شد. همچنین ایران قادر خواهد بود ذخایر موجود مواد غنی‌شده خود را برای تولید مجتمع سوخت هسته‌ای و یا صادرات آن‌ها به بازارهای بین‌المللی در قبال خرید اورانیوم اختصاص دهد.

بر اساس راه‌حل‌های بدست آمده تأسیسات هسته‌ای فردو به مرکز تحقیقات هسته‌ای و فزیک پیشرفته تبدیل خواهد شد. بیش از ۱۰۰۰ ماشین سانتریفیوژ و تمامی زیرساخت آن‌ها در فردو حفظ و نگهداری خواهند شد که از این میان دو آبشار سانتریفیوژ در چرخش خواهند بود. همچنین نیمی از تأسیسات فردو با همکاری برخی از کشورهای ۵+۱ به انجام تحقیقات پیشرفته هسته‌ای و تولید ایزوتوپ‌های پایدار که مصارف مهمی در صنعت، کشاورزی و پزشکی دارد، اختصاص پیدا می‌کند.

مطابق راه‌های حل موجود؛ راکتور تحقیقاتی اراک آب سنگین باقی خواهد ماند و با انجام بازطراحی ارتقاء یافته و روزآمد خواهد شد. در باز طراحی راکتور ضمن کاهش میزان تولیدی پلوتونیوم، کارآیی راکتور اراک به میزان قابل توجهی افزایش پیدا خواهد کرد. بازطراحی راکتور اراک در چارچوب یک برنامه زمان‌بندی مشخص و در قالب یک پروژه بین‌المللی مشترک تحت مدیریت ایران آغاز و پس از آن بلافاصله ساخت آن شروع و در چارچوب یک برنامه زمان‌بندی تکمیل خواهد شد. تولید سوخت راکتور اراک و اعطای گواهی بین‌المللی سوخت راکتور از جمله موارد این همکاری‌های بین‌المللی خواهد بود. از طرف دیگر، کارخانه تولید آب سنگین نیز مانند قبل به کار خود ادامه خواهد داد.

ایران در جهت شفافیت و اعتماد سازی به صورت داوطلبانه پروتکل الحاقی را به صورت موقت اجراء نموده و در ادامه فرآیند تصویب این پروتکل طبق یک جدول زمانی در چارچوب اختیارات رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی به تصویب خواهد رسید.

بر اساس راه‌های حل به دست آمده، پس از اجرایی شدن برنامه جامع اقدام مشترک، تمامی قطعنامه‌های شورای امنیت لغو خواهد شد و همه تحریم‌های اقتصادی و مالی چندجانبه اروپا و یکجانبه امریکا از جمله تحریم‌های مالی، بانکی، بیمه، سرمایه‌گذاری و تمامی خدمات مرتبط با آن‌ها در حوزه‌های مختلف از جمله نفت، گاز، پتروشیمی و خودروسازی فوراً لغو خواهند شد. همچنین تحریم‌ها علیه اشخاص حقیقی و حقوقی، سازمان‌ها، نهادهای دولتی و خصوصی تحت تحریم‌های مرتبط هسته‌ای ایران از جمله؛ بانک مرکزی، سایر مؤسسات مالی و بانکی، سونیفت، کشتیرانی و هواپیمایی حکومت اسلامی، کشتیرانی نفت به طور همه‌جانبه فوراً برداشته خواهند شد. همچنین کشورهای عضو گروه ۵+۱ متعهد هستند از وضع تحریم‌های جدید در موضوع هسته‌ای خودداری نمایند.

همکاری‌های بین‌المللی هسته‌ای با حکومت اسلامی ایران، از جمله با اعضای ۵+۱ در حوزه ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای، راکتور تحقیقاتی، گداخت هسته‌ای، ایزوتوپ‌های پایدار، ایمنی هسته‌ای، پزشکی و کشاورزی هسته‌ای و ... امکان‌پذیر و ارتقاء پیدا خواهند کرد. بر اساس برنامه جامع اقدام مشترک، دسترسی ایران به بازار جهانی، عرصه‌های تجاری، مالی، دانش فنی و انرژی نیز فراهم خواهد شد.

بر اساس توافق ایران و گروه ۵+۱ در لوزان سوئیس، تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران اعلام کرد که تا مدتی پروتکل الحاقی پیمان منع گسترش سلاح هسته‌ای را «داوطلبانه» اجراء خواهد کرد.

بر پایه پروتکل الحاقی پیمان منع گسترش سلاح هسته‌نی که در دولت محمد خاتومی، رئیس جمهور پیشین ایران، امضاء شد، اما به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسید، بازرسان آژانس مجاز خواهند شد هر زمانی که لازم می‌دانند از تأسیسات هسته‌نی ایران بازرسی کنند.

از سوی دیگر تعدادی از منتقدان توافق حاصل شده در مذاکرات لوزان نیز اعلام کردند که متن‌های اعلام شده از سوی ایران و آمریکا درباره این توافقات متفاوت بوده است.

از جمله خبرگزاری فارس در یادداشتی به قلم یاسر جبرائیلی اعلام کرد که متن اعلام شده از سوی وزارت خارجه ایران درباره «خلاصه‌ای از مجموع راه‌حل‌های تفاهم شده برای رسیدن به برنامه جامع اقدام مشترک» با متن منتشر شده در سایت رسمی وزارت خارجه آمریکا در همین باره «تفاوت‌هایی نگران‌کننده» دارد.

به گفته جبرائیلی، در متن وزارت خارجه آمریکا تصریح شده که «ایران موافقت کرده است برای ۱۵ سال در فردو غنی‌سازی نکرده و تحقیق و توسعه مرتبط با غنی‌سازی نیز در این سایت انجام ندهد.» این درحالی است که در متن وزارت خارجه ایران آمده است: «تأسیسات هسته‌ای فردو به مرکز تحقیقات هسته‌ای و فزیک پیشرفته تبدیل خواهد شد.»

پذیرفتن غنی‌سازی محدود اورانیوم تنها در تأسیسات نظنز، تبدیل سایت فردو به مرکز تحقیقاتی، بازطراحی بین‌المللی رآکتور آب سنگین اراک، انتقال سانتریفیوژهای غیرفعال ایران به انبار، کاهش ذخیره اورانیوم و البته نظارت مرتب آژانس بین‌المللی انرژی اتمی از جمله تعهدات ایران بر اساس توافق لوزان اعلام شد. همزمان با انتقاد از نتیجه مذاکرات لوزان برخی از نمایندگان مجلس ایران نیز از اظهارات باراک اوباما، رئیس جمهوری آمریکا، انتقاد کردند.

از جمله سخن‌گوی کمیسیون امنیت مجلس شورای ایران با انتقاد از اظهارات باراک اوباما و، به گفته او، تفاوت محتوای بیانیه کاخ سفید با بیانیه مطبوعاتی لوزان افزود: «مجلس نسبت به اظهارات طلبکارانه و باج‌خواهانه کاخ سفید موضع‌گیری خواهد کرد.»

به گزارش خبرگزاری مهر، حسین نقوی حسینی اضافه کرد: «ادعاهای اوباما و محتوای بیانیه کاخ سفید در خصوص مسائل هسته‌ای ایران دارای مسائلی بود که شائبه‌های زیادی را ایجاد می‌کرد؛ از جمله پرداختن به موضوعات غیرهسته‌ای مثل تروریسم، صنعت دفاعی و موشکی ایران و اتهام تهدید امنیتی ایران برای کشورهای منطقه و رژیم صهیونیستی.»

او تصریح کرد: «این اظهارنظرها شائبه‌هایی را ایجاد می‌کند که تیم مذاکره‌کننده باید نسبت مذاکرات با این اظهارات را روشن کرده و شفاف موضع‌گیری کند.»

بارک اوباما، رئیس جمهوری آمریکا، با «تاریخی» توصیف کردن تفاهم صورت‌گرفته در لوزان، خطاب به مردم ایران گفت که «می‌خواهیم بر اساس منافع مشترک خود با شما تعامل داشته باشیم و این توافق چشم‌اندازی را برای رفع تحریم‌ها ارائه می‌کند.»

او در عین حال تأکید کرد که نگرانی‌های واشینگتن در مورد ایران همچنان پابرجاست: به عنوان حکومتی که همچنان از تروریسم حمایت می‌کند، دست‌هایی در بی‌ثباتی خاورمیانه دارد و همپیمانان و دوستان آمریکا، مانند اسرائیل را تهدید می‌کند.

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای ایران در بخش دیگری از سخنان خود گفت: «باید این موضوع روشن شود که در صورت توافق نهائی، آیا تهدیدها، تحریم‌ها و فشارها به بهانه‌های دیگر ادامه می‌یابد و یا طرف غربی به تعهدات خود پایبند خواهد بود؟»

نقوی حسینی اضافه کرد: «اگر قرار باشد بعد از توافق هسته‌ای، تحریم‌ها به بهانه‌های دیگر ادامه پیدا کند، توافق بی‌نتیجه خواهد بود.»

بر اساس توافق ایران و کشورهای گروه ۱+۵ در لوزان، اتحادیه اروپا اعمال تحریم‌های اقتصادی و مالی مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران را خاتمه خواهد داد و ایالات متحده نیز اجرای تحریم‌های مالی و اقتصادی ثانویه مرتبط با هسته‌ای را، هم‌زمان با اجرای تعهدات عمده هسته‌ای ایران به نحوی که توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی راستی‌آزمایی شود، متوقف خواهد کرد.

در همین زمینه جان کری، وزیر خارجه امریکا، تأکید کرد که اگر تهران بر اساس تفاهم عمل نکند، تحریم‌ها مجدداً اعمال خواهد شد.

در حالی که تاکنون برخی از این توافقات خط قرمز حکومت اسلامی محسوب می‌شد. تنها ساعاتی پس از تفاهم اتمی ایران با قدرتهای جهانی لوزان سوئیس، تعدادی از نزدیکان آیت‌الله علی خامنه‌ای، و نمایندگان اصول‌گرای مجلس از این توافق انتقاد کردند. از جمله یک عضو کمیسیون امنیت مجلس دستاورد غرب را بیش‌تر از ایران دانست.

حمید رسانی، حسین نقوی حسینی، اسماعیل کوثری و منصور حقیقت‌پور چهار نماینده‌ای هستند که گفته‌اند در بیانیه «لوزان» خطوط قرمز رهبر و نظام نادیده گرفته شده است.

«دو مرحله‌ای» شدن توافق، «باقی ماندن تحریم‌ها»، «تغییر کابری راکتور اراک»، «ممنوعیت غنی‌سازی در فردو» و «نرسیدن به ۱۹۰ هزار سو» پنج خط قرمز نادیده گرفته شده رهبر در بیانیه مذکور عنوان شده‌اند. آن‌ها می‌گویند این پنج مورد بارها از سوی علی خامنه‌ای مورد تأکید قرار گرفته بود.

خبرگزاری رسمی بسیج نیز با انتشار یادداشتی به حسن روحانی و اکبر هاشمی رفسنجانی حمله کرده و بیانیه «لوزان» را پایان شعار «برد-برد» ارزیابی کرده است. این خبرگزاری به روحانی هشدار داده اگر بخواند براساس قدرتی که مردم به «امانت» در اختیار وی گذاشته‌اند، آن‌ها را دور بزند مرتکب اشتباه بزرگی خواهد شد. حسین شریعتمداری، نماینده خامنه‌ای در روزنامه کیهان، در سخنان کوتاهی گفت که «اسب زین شده را داده‌ایم و افسار پاره تحویل گرفته‌ایم.»

به گزارش خبرگزاری فارس، او بامداد روز جمعه ۱۴ فروردین، تصریح کرد: «نام توافق دو مرحله‌ای را بیانیه مطبوعاتی گذاشتیم.»

این اتفاق در حالی است که پیش‌تر آیت‌الله علی خامنه‌ای، رهبر حکومت اسلامی، مخالفت خود را با دو مرحله‌ای شدن توافق احتمالی هسته‌ای میان ایران و گروه ۱+۵ اعلام کرده بود.

سرانجام محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه حکومت اسلامی ایران، امروز یکشنبه ۱۶ فروردین ۱۳۹۴-۵ اپریل ۲۰۱۵، به منظور ادای برخی توضیحات در خصوص تفاهم اتمی لوزان، در کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس حاضر شد.

بر پایه گزارشات برخی رسانه‌های خبری داخل ایران، جلسه روز یکشنبه، یکی از بی‌سابقه‌ترین جلسات در دوران مجلس نهم بود که در آن نه تنها اکثر نمایندگان حاضر بودند بلکه این جلسه به درگیری لفظی میان وزیر امور خارجه و نمایندگان انجامید.

جلسه کمیسیون امنیت ملی مجلس برای دقایقی به شدت به تشنج کشیده شد اما «نیروهای حفاظتی» به سرعت «خبرنگاران و افراد دیگر حاضر در جلسه» را از کمیسیون به خارج هدایت نمودند.

محمدجواد ظریف هم که پس از شدت گرفتن درگیری‌های لفظی قصد ترک جلسه را داشت، با میانجی‌گری اکثریت نمایندگان که اظهارات جواد کریمی قدوسی را محکوم نمودند به جلسه بازگشت.

به گزارش دستگاه اینترنتی «تابناک»، یکی از نمایندگان عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس گفته است: در این جلسه بعد از تبادل نظرات مختلف، جواد کریمی قدوسی بحث‌هایی را در رابطه با «فردو» و «نطنز» مطرح کرد و عنوان داشت که رهبر جمهوری اسلامی در یک جلسه خصوصی در خصوص اقدامات وزارت امور خارجه و شخص وزیر امور خارجه تذکر داده است.

محمد جواد ظریف نیز در واکنش به سخنان جواد کریمی قدوسی گفته است: شما دروغ می‌گوئید و با این‌گونه حرف‌ها به رهبر جمهوری اسلامی تهمت می‌زنید در آن جلسه هرگز رهبر به من تذکر ندادند. باشگاه خبرنگاران جوان نیز به نقل از وزیر امور خارجه اعلام کرد: سؤالات نمایندگان را شنیدیم و در جلسه غیرعلنی بعدی تلاش خواهیم کرد در حد توان پاسخ دهیم.

سرانجام آیت‌الله علی خامنه‌ای روز پنجشنبه ۲۰ فروردین ۱۳۹۴، در واکنشی دیرهنگام به تفاهم اتومی لوزان اعلام کرد که «جائی برای موضع‌گیری نیست» و او در حال حاضر نه موافق است و نه مخالف.

به گزارش خبرگزاری دولتی ایرنا، خامنه‌ای حتی درباره به سرانجام رسیدن مذاکرات اتومی ایران با گروه ۱+۵ نیز ابراز تردید کرده و گفت که در حال حاضر «تبریک بی‌معنی است.» به گفته علی خامنه‌ای، «آن چه تاکنون انجام شده نه اصل توافق و محتوای آن را تضمین می‌کند، نه حتی این که مذاکرات تا به آخر برسد.»

خامنه‌ای در توضیح این که چرا تاکنون به این تفاهم واکنشی نشان نداده است نیز گفت که «جائی برای موضع‌گیری وجود نداشته» و «هنوز کاری انجام نشده و چیز الزام‌آوری نیست.»

خامنه‌ای در دیدار روز پنجشنبه خود با مداحان بار دیگر تأکید کرد که هرگز به مذاکره با امریکا خوش‌بین نبوده است. او گفت: «با این که خوش‌بین نبودم، با این مذاکرات موردی موافقت کردم.»

خامنه‌ای، بار دیگر با تأکید بر این که توافق نکردن بهتر از توافق بد است اشاره کرد که «ممکن است بگویند آقا ما سه ماه پیش‌تر زمان نداریم؛ خب، حالا سه ماه بشود چهار ماه، آسمان که به زمین نمی‌آید؛ چه اشکالی دارد؟ کما این که آن‌ها در یک برهه دیگری هفت ماه زمان را عقب انداختند.»

در همین روز، عباس عراقچی، عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای حکومت اسلامی ایران، با اشاره به این گفته خامنه‌ای رسیدن به توافق با گروه ۱+۵ در مدت زمان سه ماه آینده، تا پایان ماه جون، را کاری «سخت، پیچیده و دقیق» دانست.

طبق اطلاعیه رسمی اتحادیه اروپا، که روز چهارشنبه ۸ اپریل ۲۰۱۵ - ۱۹ فروردین ۱۳۹۴ منتشر شد، بانک تجارت ایران و ۳۲ شرکت کشتی‌رانی وابسته به آن بار دیگر مشمول تحریم‌های اروپا شده‌اند و از ادامه تحریم ۸ شرکت کشتی‌رانی دیگر صرف نظر شده است. تحریم‌ها دارای قابلیت اجرایی فوری هستند.

این اقدام اتحادیه اروپا، تنها یک هفته پس از انجام توافق اتمی در لوزان میان ایران و گروه ۵+۱ نشان‌دهنده خواست اروپا برای اعمال فشار بر ایران از طریق تحریم‌ها تا حصول توافق اتمی نهانی است.

اتحادیه اروپا در استدلال خود برای تجدید تحریم‌ها علیه بانک تجارت ایران می‌گوید که این بانک «از دولت ایران بوسیله عرضه منابع و خدمات مالی برای گسترش پروژه‌های گازی و نفتی حمایت قابل توجهی می‌کند.»

شرکت‌های کشتی‌رانی به دلیل آن مشمول تحریم‌ها می‌شوند که در مالکیت خطوط کشتیرانی حکومت اسلامی هستند که تحریم‌ها پیش از این در مورد آن مقرر شده بود.

به گزارش خبرگزاری رویترز، اتحادیه اروپا پیش‌تر به وکیل شرکت‌های کشتی‌رانی اخطار داده بود که قصد دارد بار دیگر این شرکت‌ها را وارد فهرست تحریم‌ها کند.

پیش از این نیز، روزنامه واشنگتن پست نوشته بود: با وجود حس شادی که پس از دستیابی به چارچوب توافق در کاخ سفید ایجاد شده، اوپاما اکنون نگران آینده است.

این روزنامه نوشت: شکاف‌های بزرگی در چارچوب توافق وجود دارد و هنوز جزئیات زیادی باقی مانده‌اند که باید روشن شوند و مقامات امریکایی هنوز در مورد این که توافق حقیقتاً نهانی شده است، اطمینان ندارند.

به نوشته واشنگتن پست، تعامل با کنگره هم مانند همیشه برای دولت اوپاما مانند کابوس است. اوپاما به فرمولی نیاز دارد که به نمایندگان کنگره اجازه دهد انعطاف‌ناپذیری خود را به نتانیاهو نشان دهند و در عین حال به توافقی که بسیاری معتقدند توافق خوبی است آسیبی نرسانند.

این در حالی است که خبرگزاری رویترز در گزارشی از واشنگتن نوشت: دموکرات‌های امریکا در حال پیوستن به جمهوری خواهان در حمایت از لایحه‌ای هستند که به کنگره امکان می‌دهد کاهش تحریم‌ها علیه حکومت اسلامی ایران را تصویب یا رد کند. آن‌ها همچنین در حال نزدیک شدن به تشکیل یک اکثریت ضد وتو هستند که اوپاما می‌گوید می‌تواند باعث تضعیف مرحله حساس نهانی مذاکرات شود.

از سوی دیگر جان بینر رئیس مجلس نمایندگان امریکا طی بیانیه‌ای، توافق هسته‌ای با حکومت اسلامی ایران را تهدیدی برای صلح و امنیت جهان خوانده است.

وی در این بیانیه گفته است: رژیم ایران همواره یک چشم داشت جاه‌طلبانه درازمدت در منطقه و در حقیقت در کل جهان برای صدور انقلاب خود داشته است. پس از طفره رفتن‌های مکرر از پاسخ‌گویی به بازرسان بین‌المللی تا این تاریخ، کسی نباید این توهم را داشته باشد که بازرسی‌ها و تأییدیه‌های بازرسان بین‌المللی خدشه‌ناپذیر است.

از سوی دیگر بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل، ضمن ابراز ناخشنودی عمیق از «تفاهم» هسته‌ای میان ایران و قدرت‌های جهانی، روز جمعه، چهاردهم فروردین، با کابینه خود جلسه اضطراری برگزار کرد.

بر اساس گزارش رسانه‌های داخل اسرائیل، نتانیاهو در این جلسه وزیران مرتبط با امور امنیتی، رؤسای سازمان‌های اطلاعاتی و رئیس ستاد ارتش این کشور را در جریان دیدگاه خود در ارتباط با این توافق قرار داد.

نتانیاهو در آخرین ساعات روز پنجشنبه ۱۳ فروردین، نیز در گفت‌وگویی تلفونی با بارک اوپاما، رئیس جمهور امریکا، به او گفت که این توافق «حیات و بقای اسرائیل را سخت به خطر می‌اندازد.»

در تماس تلفونی که از سوی اوپاما با نتانیاهو صورت گرفت، نخست وزیر اسرائیل به رئیس جمهوری امریکا گفته که توافق به دست آمده «به برنامه هسته‌ای ایران مشروعیت داده؛ اقتصاد ایران را بهبود می‌بخشد؛ تجاوزگری و حمایت ایران از تروریسم را در خاورمیانه و ورای آن افزایش می‌دهد.»

بر اساس گزارش رسانه‌های بین‌المللی، رئیس جمهوری آمریکا در گفت‌وگوی تلفونی با نتانیاهو به او گفت که با وجود توافق لوزان «از نگرانی آمریکا از حمایت ایران از تروریسم و تهدید اسرائیل از سوی ایران کم نشده است.»

بنیامین نتانیاهو نیز به او با پاسخ داده است که «جایگزین توافق با ایران، نشان دادن قاطعیت در برابر این کشور و افزایش فشارها بر آن بوده و تا رسیدن به توافق نهایی نیز این روند باید ادامه یابد.»
یووال اشتاینیتز، وزیر اطلاعات و امور راهبردی اسرائیل نیز در واکنش به این توافق گفت که دولت اسرائیل آن را «به دور از واقعیت» می‌داند و لذا به فشارهای خود ادامه می‌دهد تا توافق نهایی که قرار است تا سه ماه دیگر امضاء شود به این بدی نیاشد.

از سوی دیگر سازمان «ایپک»، کمیته روابط عمومی آمریکا و اسرائیل، نیز که قدرتمندترین لابی اسرائیل در آمریکا محسوب می‌شود در بیانیه خود در این باره گفت که توافق لوزان «ایران را کشوری در آستانه مبدل شدن به یک قدرت اتمی باقی می‌گذارد.»

به گزارش اسپا، خبرگزاری عربستان سعودی، باراک اوباما به ملک سلمان، پادشاه عربستان تلفن کرده و او را در جریان توافق با ایران قرار داده است. بنابر گزارش اسپا، ملک سلمان برای دستیابی به یک توافق نهایی و الزام‌آور که به امنیت و ثبات منطقه و جهان کمک کند، اظهار امیدواری کرده است.

وزارت خارجه روسیه می‌گوید نتیجه مذاکرات لوزان به بهبود امنیت در خاورمیانه کمک می‌کند، چرا که با این توافق تهران می‌تواند نقش فعالانه‌تری در منطقه ایفا کند.

آنگلا مرکل صدراعظم آلمان: جهان هرگز تا این حد به یک توافق برای جلوگیری از دسترسی ایران به بمب اتمی نزدیک نبوده است.

فرانسوا اولاند رئیس جمهوری فرانسه در بیانیه ای هشدار داد در صورتی که توافق به اجراء در نیاید، تحریم‌ها علیه ایران دوباره وضع خواهد شد.

دبیرکل سازمان ملل متحد: توافق هسته‌ای با ایران به ثبات خاورمیانه کمک می‌کند.

جان کری وزیر خارجه آمریکا گفته است: بازرسی‌ها حتی به تأسیسات ساخت سانتریفوژها نیز دسترسی خواهند داشت... آمریکا به تعهدات خود در زمینه امنیت اسرائیل و کشورهای حوزه خلیج فارس پایبند است... توافق بر مبنای تعهدات نخواهد بود، بلکه بر مبنای مدارک و شواهد خواهد بود... سوخت مصرف شده در راکتور اراک تا آخر عمر آن به خارج فرستاده می‌شود و ایران تا ۱۵ سال آینده راکتور آب سنگین دیگری نمی‌سازد... بازرسی‌ها حتی به تأسیسات ساخت سانتریفوژها نیز دسترسی خواهند داشت.

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، با انتشار بیانیه‌ای از حاصل شدن تفاهم سیاسی میان ایران و کشورهای عضو گروه پنج به علاوه یک استقبال کرد. این تفاهم زمینه دسترسی به سایت‌های هسته‌ای ایران را برای این نهاد بین‌المللی فراهم می‌سازد.

به گزارش خبرگزاری رویترز یوکیا آمانو مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در این بیانیه با اشاره به پشتیبانی شورای حکام آژانس، نوشته است، آژانس آمادگی آن را دارد که در صورت رسیدن طرفین به توافق نهایی نقش خود را در جهت راستی‌آزمایی اقدام‌های ایران در برنامه هسته‌ای‌اش ایفا کند.

بدین ترتیب، اکنون به نظر می‌رسد این بحران به این سادگی پایان نخواهد یافت. گویا بده و بستان‌های پشت پرده، به خصوص بین مقامات ایرانی و امریکائی، همچنان ادامه دارد. به علاوه این که هر دو حکومت در درون حاکمیت‌شان با گرایشاتی مواجه‌اند که خواهان پایان دادن به این بحران و کشمکش نیستند.

بحرانی که عامل اصلی آن حکومت اسلامی ایران است و تحریم‌های غیرانسانی که سازمان ملل و دولت‌ها به طور یکجانبه علیه ایران اعلام کرده‌اند تاکنون بیش‌ترین ضرر و زیانش به دوش اکثریت مردم ایران، به ویژه مزدبگیران و محرومان جامعه افتاده است. چرا که تورم و گرانی و بیکاری و فقر در جامعه ما غوغا می‌کند و هر روز خانواده‌های بیش‌تری را در فقر و گرسنگی می‌برد. در حالی که حکومت اسلامی ایران در این ۱۲ سال گذشته، میلیاردها دالر از ثروت‌های جامعه ایران را که باید برای رفاه، خدمات عمومی، اشتغال، بهداشت و درمان و آموزش پرورش اختصاص داده می‌شد بر باد داده است.

در چنین شرایطی، لغو ممنوعیت تحویل اس ۳۰۰ به حکومت اسلامی ایران، توسط پوتین رئیس جمهوری روسیه، به یک کشمکش جدید بین روسیه و اسرائیل و امریکا و حکومت اسلامی تبدیل شده است.

سرگی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه می‌گوید که توافق مقدماتی لوزان بر سر برنامه اتمی ایران، ممنوعیت تحویل سیستم‌های دفاع ضد هوانی اس ۳۰۰ به ایران را «غیرضروری» کرده است.

قرارداد خرید سیستم‌های دفاع ضد هوانی اس ۳۰۰ در سال ۲۰۰۸ میان ایران و روسیه امضاء شد اما مسکو در سال ۲۰۱۰، تحویل این سیستم را به دنبال قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد که فروش تکنولوژی و تجهیزات موشکی به ایران ممنوع می‌کرد، متوقف کرد.

در آن هنگام امریکا و اسرائیل به شدت با تحویل دادن این سیستم به ایران مخالفت کرده بودند. اکنون نیز مخالفت کرده‌اند. به گزارش آسوشیتدپرس، لاوروف در یک بیانیه تلویزیونی گفت که اس ۳۰۰ یک سیستم «کاملاً دفاعی» است که «نمی‌تواند با اهداف تهاجمی به کار رود و امنیت هیچ کشوری، به خصوص اسرائیل را به خطر نمی‌اندازد.»

از سوی دیگر، وزیر خارجه روسیه اعلام کرده که طرح مبادله کالانی نفت ایران معاون در برابر تولیدات روسی شروع شده، قرار است غلات و تجهیزات ساختمانی روسی در ازای نفت ایران تحویل داده شود. اما مقامات حکومت اسلامی ایران، پیش از این چنین طرحی را تکذیب کرده بودند.

روسیه مبادله پایاپای کالا در برابر نفت با ایران را آغاز کرد. به گزارش رویترز روز دوشنبه ۱۳ اپریل ۲۰۱۵، به نقل از سرگنی ربابکوف، معاون وزیر خارجه روسیه اعلام کرد که روسیه در برابر نفت ایران، غلات و تجهیزات ساختمانی به ایران ارسال می‌کند.

ریابکوف در دیدار با سناتورهای مجلس سنای روسیه این خبر را اعلام کرد. او از این مبادله پایاپای با ایران به عنوان «اتفاقی مهم» یاد کرد. معاون وزیر خارجه روسیه، همچنین تأکید کرد که این اقدام روسیه تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران را نقض نمی‌کند و روسیه کالاهانی را که مشمول تحریم‌اند، در اختیار ایران قرار نخواهد داد.

خطرات انرژی هسته‌ای

جدا از این که چه کسی حق دارد و یا ندارد تا دسترسی به انرژی اتمی صلح‌آمیز و غیر صلح‌آمیز داشته باشد آنچه که بیش از همه حائز اهمیت است خطرات انسانی و زیست‌محیطی تولید و نگهداری انرژی هسته است.

دانشمندان و کارشناسان اتمی می‌گویند که ما هر روزه در معرض مقادیر اندکی از تشعشع‌های ناشی از منابع طبیعی (عناصر موجود در خاک یا پرتوهای خورشیدی) و منابع مصنوعی (دستگاه‌های الکترونیکی مثل مایکروفر و تلویزیون، تجهیزات و روش‌های تشخیصی و درمانی پزشکی مثل دستگاه‌های اشعه ایکس) قرار می‌گیریم.

حتی استفاده از انرژی هسته‌ای برای مصارف صلح‌آمیز نیز خطرات غیرقابل پیش‌بینی در پی دارد، به خصوص زمانی که به کارگیری انرژی هسته‌ای از چارچوب کنترل شده خارج شود و اصول ایمنی و حفاظتی مربوطه رعایت نشود. هرگونه کوتاهی و اهمال‌کاری در این خصوص، عوارض جبران‌ناپذیری برای سلامت انسان و محیط زیست به همراه خواهد داشت. یک انفجار هسته‌ای اتفاقی یا عمدی، نشت مواد رادیواکتیو از رآکتورهای آسیب‌دیده یا فرسوده نیروگاه‌ها یا مراکز فناوری هسته‌ای، بروز آلودگی رادیواکتیو در حین حمل، ذخیره‌سازی سوخت و زباله اتمی و آلوده‌شدن محیط و افراد درگیر عواقب فاجعه‌باری دارند. تشعشعات ساطع شده از هسته اتم‌های رادیواکتیو یا انفجار کنترل نشده هسته‌ای، خطرهای برای انسان و محیط زیست در پی دارد. چنین حوادثی می‌تواند در یک نیروگاه هسته‌ای یا هر مکانی که در آن، مواد رادیواکتیو استفاده یا ذخیره و حمل می‌شود، روی دهد.

زمانی که ماده رادیواکتیو به شکل گرد یا مایع در تماس با پوست، مو یا لباس قرار گیرد آلودگی از نوع خارجی است. در آلودگی داخلی، ماده رادیواکتیو از طریق تنفس، خوردن یا آشامیدن، زخم باز یا با جذب پوستی وارد بدن می‌شود. برخی از این مواد در بدن باقی مانده و در اندام‌های مختلف رسوب می‌کنند در حالی که انواع دیگر از طریق عرق، ادرار یا مدفوع دفع می‌شوند.

با توجه به پنهان‌کاری دولت‌ها و اعمال سانسور بر رسانه‌ها یا صنایع، به سختی می‌توان وسعت سوانح هسته‌ای را تعیین کرد، یا حتی برخی مواقع، اصلاً متوجه شد که چنین وقایعی روی داده است. تاکنون هیچ موردی از انفجار تصادفی سلاح‌های هسته‌ای روی نداده است. اولین سانحه هسته‌ای به انفجار محفظه هگزافلوراید اورانیوم در آزمایشگاه ملی اوک ریج امریکا (دوم سپتامبر ۱۹۴۴) ثبت شده است که با مرگ دو نفر و جراحت سه نفر دیگر همراه بود. نخستین فاجعه خطرناک هسته‌ای در ۱۲ دسامبر ۱۹۵۲ در رآکتور NRX مرکز چاک ریور (Chalk River) کانادا روی داد. در اثر فروگدازش هسته نین رآکتور، هزاران کوری (واحد اندازه‌گیری رادیواکتیویته) از محصولات رادیواکتیو وارد اتمسفر شد و ۳۸۰۰ متر مکعب آب آلوده به کانال‌های کم عمقی که از رودخانه اتاوا چندان دور نبودند، وارد شد. بدترین حادثه در تاریخ انرژی هسته‌ای، در ۲۶ اپریل ۱۹۸۶ در مرکز هسته‌ای چرنوبیل در نزدیکی کنیف اوکراین روی داد. فروگدازش هسته‌ای در یکی از رآکتورهای این مرکز موجب بروز آتش‌سوزی و انفجارهای پی‌درپی شد که مرگ ۳۱ نفر از ساکنان محل همراه را در پی داشت. ابری از مواد رادیواکتیو قسمت بزرگی از اروپا، از غرب شوروی گرفته تا اروپای شرقی و اسکاتلند را پوشاند. حدود ۱۳۵ هزار نفر فوراً مناطق اطراف چرنوبیل و نزدیک به ۸۰۰ هزار نفر نواحی بارش رادیواکتیو در اوکراین، بلاروس و روسیه را ترک کردند. منطقه ای به وسعت ۱۰ هزار کیلومتر مربع برای مدتی نامعلوم از سکنه خالی شد. به سختی می‌توان تعداد دقیق تلفات را مشخص کرد. آمار رسمی، میزان تلفات را تا ۳۰۰ هزار نفر اعلام می‌کند ولی بسیاری معتقدند که این تعداد قریب ۴۰۰ هزار نفر باشد. کشورهای روسیه، بلاروس و اوکراین متحمل هزینه‌های سنگینی برای رفع آلودگی‌ها و مراقبت‌های بهداشتی شده‌اند. هنوز عوارض طولانی مدت این فاجعه کاملاً روشن نشده است. برای رآکتورهای ناوبری، کشتی‌ها و زیردریانی‌های اتمی نیز حوادث مشابهی روی داده که با آلوده شدن خدمه و محیط و بعضاً تلفات همراه بوده است. در یکی از این حوادث، به دنبال خراب شدن خنک کننده رآکتور و نشت مواد رادیواکتیو در یک زیردریانی شوروی در سال ۱۹۶۰ سه نفر

از خدمه به جراحات‌های پرتوتابی دچار شدند. در بسیاری موارد نداشتن آگاهی‌های لازم و اهمال کاری‌ها، موجب بروز حوادث و گاهی فجایی شده است. به عنوان نمونه، در سال ۱۹۸۳، یک تبعه مکزیک دستگاه رادیوتراپ مستعملی را اوراق کرد، بدون آن که از خطرهای آن آگاه باشد. بدین ترتیب، در هنگام انتقال، مقداری از مواد (کبالت-۶۰) روی کف کامیون و جاده منتهی به محل فروش قطعات اوراقی ریخت. در اوراق فروشی نیز ۶۰ کارگر شاغل و اکثر آهن آلات موجود آلوده شدند. وی کامیون خود را دو ماه در داخل شهر پارک کرد و موجب آلودگی ۲۰۰ نفر دیگر شد. انتقال آهن آلات آلوده به یک کارخانه ذوب آهن، موجب آلوده شدن ۵ هزار تن فولاد تولیدی شد که قرار بود در ساخت تجهیزات آشپزخانه و ساختمان استفاده شوند. مقداری از این وسایل به آمریکا و کانادا صادر شد. آلودگی مزبور به طور تصادفی و در جریان تحویل تجهیزات ساختمانی به یک مرکز مجهز به سنجش پرتوتابشی در آمریکا کشف شد. البته آزمایش‌های سلاح‌های هسته‌ای آمریکا و شوروی سابق در جریان «جنگ سرد» را نیز نباید فراموش کرد که علاوه بر اثرات زیست محیطی نامطلوب، در مواردی، با مسمومیت پرتوتابی و مرگ انسان‌هایی همراه می‌شد که در آن نزدیکی حضور داشتند. (نظیر فاجعه مرگ ماهیگیران ژاپنی به دنبال بارش رادیواکتیو ناشی از انفجار بمب آزمایشی آمریکا در اقیانوس آرام در سال ۱۹۵۴)

تنها مورد به کارگیری سلاح‌های اتمی در جنگ، بمباران هسته‌ای شهر های هیروشیما و ناگازاکی ژاپن توسط آمریکا در جنگ دوم جهانی (۶ و ۹ آگوست ۱۹۴۵) بود که نتیجه آن تخریب این دو شهر و مرگ ۱۰۰ هزار نفر از ساکنان در هنگام انفجار و بسیاری دیگر بعد از آن بود.

بعد از بمباران هیروشیما و ناگازاکی، یک درصد از کسانی که از انفجار اولیه زنده مانده بودند در اثر دریافت تشعشعات بیمار شده و مردند. نگرانی عمده بعد از حادثه چرنوبیل نیز همین موضوع بوده است.

دانشمندان تخمین می‌زنند که هر یک از شهروندان آمریکایی، سالانه، به طور متوسط، یک سوم «رم» (rem) تشعشع دریافت می‌کند. «رم» واحدی برای سنجش میزان تشعشعی است که یک شخص دریافت می‌کند. حدود ۸۰ درصد موارد تماس ناشی از منابع طبیعی و ۲۰ درصد بقیه از منابع غیرطبیعی (عمدا پرتو های ایکس پزشکی) است.

قرار گرفتن در معرض تشعشع‌های یونیزان ممکن است با آسیب‌های جسمی و ژنتیکی همراه باشد. عوارض پرتوتابی ممکن است تا چندین سال پنهان بماند. نوع تشعشع، منبع تماس و طول مدت تماس، از اثرهای خفیفی نظیر قرمزی پوست تا تأثیرات شدیدی مثل سرطان و مرگ تغییر می‌کند.

بسیاری از علانم بیماری نتیجه تأثیر تشعشعات یونیزان در روند تقسیم سلول هانی است که به طور طبیعی تکثیر سریعی دارند (نظیر سلول های پوششی لوله گوارش). با افزایش میزان دریافت تشعشع، بیماری حادث شده و احتمال مرگ نیز بیش‌تر می‌شود. تماس طولانی مدت با تشعشعات می‌تواند موجب بروز سرطان شود. علانم اولیه ARS شامل تهوع، استفراغ و اسهال است که در عرض چند دقیقه تا چند روز پس از تماس ظاهر شده و به مدت چند دقیقه تا چندین روز ادامه منیابد. پس از آن شخص برای مدت کوتاهی احساس سلامت می‌کند ولی دوباره بیمار شده و دچار بی‌اشتهایی، خستگی، تب، تهوع و استفراغ، اسهال و حتی کما می‌شود. ممکن است آسیب پوستی (تورم، سرخی و خارش)، ریزش مو، خونریزی، التهاب دهان و گلو نیز روی دهد. در اثر تخریب مغز استخوان که با عفونت و خونریزی داخلی همراه است احتمال مرگ وجود دارد. روند بهبودی در نجات یافتگان از چند هفته تا دو سال طول می‌کشد.

هزینه‌های سرسام آور فعالیت‌های اتمی و تحریم‌های اقتصادی ایران

علاوه بر این خطرات هولناک، هزینه‌های اتمی نیز بسیار بالاست. هزینه‌های واقعی ادامه برنامه‌های اتمی که حاکمیت اسلامی ایران مسؤول مستقیم آن است تنها با احتساب متوقف ماندن طرح‌های توسعه گاز، کاهش صادرات نفت خام و افزایش هزینه‌های تجارت خارجی و کاهش رشد تولید اقتصادی به سالانه ۲۰۰ میلیارد دلار می‌رسد.

معاون خزانه‌داری آمریکا طی جلسه‌ای در کاپیتول هیل-محل کنگره- تولید ناخالص ملی ایران را در حدود ۳۶۰ میلیارد دلار برآورد کرد. با این حساب میزان زیان‌های سالانه ایران ۵۰ درصد بیش از ارزش تولید ناخالص ملی است.

کوهن رئیس خزانه‌داری آمریکا، تأثیر تحریم‌ها بر رشد منفی اقتصادی ایران را ۲۵ درصد اعلام کرد که رقم بسیار محافظه‌کارانه‌ای است. با سرشکن کردن ۲۰۰ میلیارد دلار به بیش از ۷۵ میلیون جمعیت ساکن ایران هر ایرانی غیر مستقیم سالانه ۲۵۰۰ دلار بابت تحمل تحریم‌ها می‌پردازد. این رقم به قیمت روز سالانه بیش از هفت میلیون و پانصد هزار تومان است. این ثروتی است که حکومت اسلامی هر سال از کیسه مردم کسر و در کوره تحریم‌ها می‌سوزاند در حالی که پرداختی دولت به مردم به عنوان صدقه و با نام «هدفمند کردن یارانه‌ها» سالانه کمتر از پانصد هزار تومان است.

به علاوه بر اساس اطلاعیه وزارت خزانه‌داری آمریکا، اولویت‌ها در مورد تغییر نظام تحریم‌های هسته‌ای علیه حکومت اسلامی، فوراً تغییر نخواهد کرد و بر خلاف ادعای حسن روحانی و طرفداران دولت او، کلیه تحریم‌ها بعد از بررسی گزارش‌های بازرسی و اثبات تغییر رفتار حکومت اسلامی در ارتباط با برنامه هسته‌ای‌اش، تعلیق یا برداشته خواهد شد.

حکومت پهلوی و حکومت اسلامی ایران میلیاردها دلار برای تأسیسات هسته‌ای هزینه کرده‌اند تا منبع دیگری غیر از نفت برای تأمین انرژی داشته باشد اما این پروژه پس از نیم قرن به سرانجام نرسیده است.

امریکا در دوران ریاست جمهوری احمدی‌نژاد، توانست جامعه جهانی را علیه سیاست‌های اتمی ایران بسیج کند. بر اساس برآوردهای صورت‌گرفته، همراهی جامعه جهانی با آمریکا، تنها در سه سال گذشته حداقل سالانه ۱۰۰ میلیارد دلار زیان به ایران تحمیل کرده است.

ایران که به گفته اکبر اعتماد، رئیس سازمان انرژی اتمی در حکومت پهلوی، به دنبال آن بود که با دستیابی به انرژی اتمی از مصرف نفت به عنوان یک سرمایه بین‌النسلی بکاهد در سال‌های گذشته بخش زیادی از درآمدهای نفتی خود را برای توسعه پروژه اتمی هزینه کرده است.

اکبر اعتماد گفته است: «ایران بر اساس برنامه‌ریزی اولیه در نظر داشت تا سال ۱۹۸۱ شروع به تولید برق کند و در سال ۱۹۹۴ تولید برق را به ۱۰ تا ۱۲ هزار مگاوات برساند.» اما پس از نیم قرن ظرفیت نیروگاه بوشهر ۱۰۰۰ مگاوات اعلام شده است.

حکومت اسلامی ایران در سال ۱۹۹۴، به صورت علنی برنامه اتمی خود را در قراردادی با روسیه آغاز کرد. روسیه که تعهد کرده بود نیروگاه اتمی بوشهر را در پنج سال به بهره‌برداری برساند، هیچ‌گاه به تعهدات خود پایبند نماند. به گونه‌ای که دو سال پیش نمایندگان مجلس تصمیم گرفتند کمیسیون ویژه را برای تحقیق و تفحص از هزینه‌های نیروگاه اتمی بوشهر تشکیل بدهند که با مخالفت هیات رئیسه مجلس به نتیجه نرسید. سخنگوی این کمیته، هزینه تمام شده رآکتور بوشهر را پنج برابر یک رآکتور مشابه اعلام کرد.

مبلغ این قرارداد یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان اعلام شده است. همچنین ۵۲ میلیون دالر نیز برای تأمین هزینه سوخت نیروگاه در نظر گرفته شد. بنا بر اعلام مسئولان حکومت اسلامی، نیروگاه بوشهر با هشت سال تاخیر در سال ۲۰۰۸ به بهره‌برداری رسید، این نیروگاه دو سال پیش به صورت رسمی به شبکه برق ایران پیوست تا تاخیز در بهره‌برداری از آن به یازده سال برسد.

به اقرار یکی از نمایندگان مجلس، ایران در هشت سال گذشته توانسته است «دو تن اورانیوم غنی‌سازی کند و چنان‌چه کل ظرفیت مرکز نطنز به بهره‌برداری برسد، پس از هفت سال تنها پاسخگوی نیاز یک سال نیروگاه بوشهر خواهد بود.»

زهره طیب‌زاده گفته است: «سوخت نیروگاه بوشهر تا ۱۰ سال آینده توسط کشور روسیه تأمین می‌شود و با توجه به امکانات مالی کشور و زمان‌بر بودن ساخت نیروگاه جدید در طی سال‌های آتی، اساساً نیروگاهی وجود ندارد که به تولید سوخت نیاز داشته باشد، بنابراین داشتن مجوز تولید صنعتی زیر ۵ درصد موجود هم به دلیل عدم نیاز بلااستفاده می‌ماند.»

او گفته است: «تأسیسات اراک در حال حاضر ناتمام و در مرحله آزمایشی است با توجه به این توافقنامه عملاً تکمیل آن نامقدور است هرچند در صورت تکمیل در مرحله تحقیقاتی خواهد ماند، بنابراین برای کشور صرف هزینه در مورد تجهیزاتی که امکان بهره‌برداری صنعتی ندارد امری غیرعقلانی است.»

اظهارات این نماینده مجلس به خوبی نشان می‌دهد که علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌ها، ایران در پروژه اتمی به هدف از پیش تعیین شده نرسیده است. سهم نیروگاه بوشهر که پس از یازده سال تاخیر به بهره‌برداری رسیده، در تأمین برق ایران هم کمتر از سه درصد اعلام شده است.

مهران مصطفوی در این باره می‌گوید: «برآوردهای کارشناسان نشان می‌دهد که اگر نیروگاه بوشهر تا ۳۰ سال دیگر هم با همین تجهیزات کار کند، نمی‌تواند هزینه‌ای که برای ساخت آن شده را جبران کند.»

او می‌گوید: «سهم نیروگاه بوشهر در تولید برق کمتر از دو درصد است. تنها رآکتور این نیروگاه در بهترین حالت عمری معادل ۴۰ سال دارد و از زمان آغاز تا بهره‌برداری حداقل ۱۵ سال از عمر این رآکتور گذشته است. ضمن این که هشتاد درصد سایت بوشهر قبل از انقلاب بنا شده و در سال‌های گذشته دچار فرسایش شده است.»

حسن غفوری فرد عضو کمیته تحقیق از نیروگاه اتمی بوشهر نیز در سال ۹۰ گفته بود: «ساخت یک نیروگاه از صفر مقرون به صرفه‌تر از تکمیل نیروگاه اتمی بوشهر است.»

به گفته او «پروژه غنی‌سازی و اکتشاف اورانیوم در ایران هم غیرفنی و غیر اقتصادی است. چرا که خلوص اورانیوم کشف شده در ایران کمتر از نیم درصد است و غنی‌سازی آن هزینه‌بر است. در حالی که برای رآکتور تحقیقاتی تهران می‌توان با هزینه چند میلیون دالری سوخت چند ساله را تهیه کرد.»

او می‌افزاید: «حتی اگر فرض را بر این بگذاریم که می‌خواهیم در تأمین سوخت نیروگاه خودکفا باشیم، این میزان هزینه برای یک رآکتور مقرون به صرفه نیست. از نظر اقتصادی یک کشور باید حداقل ۱۰ رآکتور داشته باشد تا غنی‌سازی در داخل مقرون به صرفه باشد. در حالی که در ایران نیروگاه اراک با اورانیوم غیرغنی‌سازی شده کار می‌کند و تأمین سوخت نیروگاه بوشهر هم تا ده سال بر عهده روسیه است. همه این‌ها نشان می‌دهد که ایران در یک دام خود ساخته افتاده و میلیاردها دالر بدون توجیه فنی هزینه کرده است.»

حکومت اسلامی قبل از این نیز میلیاردها دلار از ثروت‌های کشور را با شعارهایی همچون «جنگ جنگ تا پیروزی»، «راه قدس از کربلا می‌گذرد» بر باد داده بود. مهم‌تر از همه در این جنگ هشت ساله که با پافشاری خمینی ادامه یافت صدها هزار نفر جان خود را از دست دادند و میلیون‌ها نفر نیز آواره شدند. سازمان ملل متحد، خسارت مستقیم وارد شده به ایران در جنگ هشت ساله را ۹۷ میلیارد دلار برآورد می‌کند. ایران اعلام کرده که هشت سال جنگ با عراق را تنها با ۵۲ میلیارد دلار اداره کرده، اما برآوردهای کارشناسی هزینه تحمیل شده به ایران برای جنگ را بیش از ۷۰۰ میلیارد دلار نشان می‌دهد. بر اساس گزارش نهادهای بین‌المللی، ایران ۹۴ تا ۱۱۲ میلیارد دلار برای هدایت جنگ و ۱۱ میلیارد دلار برای واردات نظامی هزینه کرد. هزینه غیرمستقیم ناشی از کاهش درآمدهای نفتی و تولیدات کشاورزی برای ایران نیز ۶۲۷ میلیارد دلار برآورد شده است.

مهران مصطفوی کارشناس اتمی، معتقد است که هزینه تحمیل شده به ایران در پروژه اتمی بیش از خسارت جنگ است؛ «حداقل هزینه‌ای که کارشناسان برآورد می‌کنند ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیارد دلار به صورت مستقیم است. در کنار این باید هزینه‌های غیر مستقیمی مثل فرار مغزها و عدم امکان استخراج در میادین نفتی و گازی مشترک و عدم فروش نفت و گاز را هم در نظر بگیریم. با این شرایط هزینه این برنامه بیش از ۲۰۰۰ میلیارد تومان برآورد می‌شود.»

حکومت اسلامی ایران، در مقابل همه این هزینه‌ها سرانجام پس از سال‌ها کشمکش با جامعه جهانی، توافق‌نامه ژنو را پذیرفت و یکبار دیگر غنی‌سازی اورانیوم را به حالت تعلیق درآورد. سران حکومت اسلامی ایران، در سال‌های گذشته و به ویژه در یک دهه گذشته، دستیابی به انرژی اتمی را به یک مسأله حیثیتی و البته امنیتی در برابر غرب تبدیل کرده و غرب نیز همواره ایران را به حرکت به سمت بهره‌برداری نظامی از انرژی اتمی متهم ساخته است.

در این رویارویی، حکومت اسلامی پروژه اتمی را به یک پروژه محرمانه تبدیل کرده و رسانه‌ها از پرداختن به آن منع شده‌اند. غرب نیز در سوی دیگر، با تبلیغ نزدیک شدن ایران به بمب اتمی، جبهه تحریم گسترده‌ای علیه ایران شکل داده است. اما آیا واقعا این‌گونه است که مقامات حکومت اسلامی ایران و گروه ۱+۵ ادعا می‌کنند؟! حکومت اسلامی ایران و گروه ۱+۵، پذیرفته‌اند که به یک توافق نهایی برسند. اما هنوز هم مردم نمی‌دانند که ایران در این توافق چه به دست آورده و چه از دست داده است. در حالی که حسن روحانی این توافق را «تسلیم شدن غرب و شرق در برابر ایران» می‌داند، جریان سیاسی مخالف او در ایران تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای را به «وادادگی» و «عقب‌نشینی» متهم می‌کند.

اما از نگاه کارشناسان نیز ایران چاره‌ای جز پذیرش توافق‌نامه ژنو نداشته است. چرا که تحریم‌های اقتصادی ضربه شدیدی به اقتصاد ایران، به ویژه به زیست و زندگی اکثریت مردم وارد کرده است. اگر چه اندازه‌گیری میزان خسارت ناشی از تحریم‌های اقتصادی غرب علیه ایران به صورت دقیق امکان‌پذیر نیست، اما برآوردهای سازمان‌های اطلاعاتی نشان می‌دهد که ایران حداقل سالانه ۱۰۰ میلیارد دلار از محل تحریم‌ها زیان دیده است. صادرات نفت ایران در دو سال گذشته به کمتر از یک میلیون بشکه در روز رسید. درآمد صادرات نفت ایران، از ۱۱۰ میلیارد دلار در سال به کمتر از ۵۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ کاهش یافت. کاهش صادرات نفت، به کاهش سرمایه‌گذاری در حوزه نفت و گاز و عقب‌ماندگی ایران در میدان‌های نفتی مشترک انجامیده است.

معاون وزیر نفت دولت روحانی نیز اقرار کرده که زیان ناشی از این عقب‌ماندگی، ۳۰ میلیارد دالر در سال است. همچنین به گفته رکن‌الدین جوادی، صنعت نفت ایران برای حفظ شرایط موجود به ۳۰ میلیارد دالر سرمایه‌گذاری در سال نیاز دارد.

در همین حال تحریم‌های بین‌المللی اقتصاد ایران را با کسری نقدینگی روبرو کرده است. به گونه‌ای که بر اساس برآورد مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایران ۶۷ درصد واحدهای اقتصادی ایران در سه سال گذشته با ظرفیت ۳۰ درصدی فعالیت کرده‌اند. علاوه بر این نرخ تورم نیز در ایران رشد کرده و هم‌زمان با آن نرخ رشد اقتصادی منفی شده است. سرمایه‌گذاران بین‌المللی ایران را ترک کرده‌اند و تجارت خارجی ایران کاهش یافته است.

درگیری بر سر مسأله اتمی برای ایران، علاوه بر هزینه‌های اقتصادی، هزینه جانی نیز داشته است. چهار تن از دست‌اندرکاران پروژه اتمی ایران در سال‌های گذشته کشته شده‌اند. همچنین یکی از متخصصان این پروژه در محل کار خود فوت کرده است.

در جمع‌بندی می‌توان تأکید کرد که با وجود این همه اظهارنظرهای متناقض مقامات ایرانی و امریکایی، همه شواهد نشان می‌دهد که آن‌ها، در پشت درهای بسته و با مخفی‌کاری، در سطح کلان سیاسی و اقتصادی سازش کرده‌اند. البته تردیدی نیست که در این میان، حکومت اسلامی ایران از موضع ضعف، امتیازات زیادی به طرف مقابل داده است. اما مردم ایران و حتی امریکا اطلاع چندانی از این توافقات ندارند. بنابراین، طبیعی است که نباید کسی در ایران، منتظر «معجزه» این توافقات شود به خصوص مزدبگیران و محرومان جامعه، باید به فکر راه‌حل‌های اساسی و طبقاتی خود باشند. یعنی آن‌ها، تنها با سازمان‌دهی خود و با مبارزه متحدانه و هدفمند سیاسی - طبقاتی خود، می‌توانند حق و حقوق خود را از حلقوم سرمایه‌داران و در راس همه از حکومت سرمایه‌داری اسلامی بگیرند و با به هم زدن توازن قوای موجود به نفع خود، کل جامعه ایران را در جهت سرنگونی کلیت حکومت اسلامی، بسیج نمایند.

تولید و صدور انرژی اتمی چه صلح‌آمیز و چه غیرصلح‌آمیز، به ویژه سلاح‌های اتمی، خطرناک و به ضرر بشریت و به طور کلی کره زمین است از این‌رو، جامعه جهانی مترقی و پیشرو باید حکومت‌ها را وادار کنند که نه تنها همه سلاح‌های اتمی را از بین ببرند، بلکه به هیچ‌وجه حق تولید و فروش آن را نیز نداشته باشند!

یکشنبه سی‌ام فروردین [حمل] ۱۳۹۴ - نوزدهم اپریل ۲۰۱۵